

PROJEKAT OSNAŽIVANJE ŽENA - PUT KA
RAVNOPRAVNOSTI I PROSPERITETU

ZAJEDNO DO RAVNOPRAVNOSTI!

Ministarstvo rada i
socijalnog staranja

SADRŽAJ

01

ŠTA PREDSTAVLJA RODNA
RAVNOPRAVNOST

02

KAKO SVAKO MOŽE DA
DOPRINESE RODNOJ
RAVNOPRAVNOSTI

03

ŠTA RODNA RAVNOPRAVNOST
JESTE, A ŠTA NIJE

04

VAŽNOST RODNE
RAVNOPRAVNOSTI

05

RODNA RAVNOPRAVNOST
NEKAD I SAD

06

ULOGA NVO CRNOGORSKE
ISKRE

Dobrodošli u brošuru posvećenu rodnoj ravnopravnosti, ključnom stubu za izgradnju inkluzivnog i pravednog društva!

Rodna ravnopravnost je zajednički cilj koji zahtijeva angažovanje cjelokupne zajednice. Zajedno možemo izgraditi društvo u kojem svako ima jednake šanse i prava, bez obzira na pol, rodni identitet ili druge karakteristike. NVO Crnogorska Iskra poziva sve da se pridruže ovoj važnoj borbi za pravednije i inkluzivnije društvo.

S poštovanjem,

Crnogorska Iskra

Kada govorimo o rodnim pitanjima govorimo i o muškarcima i o ženama i o devojčicama i o dečacima - a ne samo o ženama!

Rodna ravnopravnost je ključna za sve nas, bez obzira na pol. To nije samo pitanje žena, već izazov koji nas sve dotiče. Kada se muškarci i žene tretiraju jednako i imaju jednake šanse i mogućnosti, svi dobijamo inkluzivnije i pravednije društvo. Uključivanje svih glasova i podrška svim osobama u borbi za ravnopravnost doprinosi stvaranju boljeg svijeta za sve nas.

ŠTA PREDSTAVLJA RODNA RAVNOPRAVNOST?

Rodna ravnopravnost podrazumijeva jednaka prava, odgovornosti i mogućnosti, ravnomjerno učešće i uravnoteženu zastupljenost žena i muškaraca u svim oblastima društvenog života, jednake mogućnosti za ostvarivanje prava i sloboda.

Konačni cilj postizanja rodne ravnopravnosti je da žene imaju ista prava i mogućnosti kao i muškarci i da se sud o ženama ne donosi prvenstveno na osnovu pola, odnosno roda (društvene konstrukcije), nego na osnovu njihovih sposobnosti koje imaju. Sigurni smo da smo svi bili u situaciji ili da se ispred nas dešava, ili da se nama lično ili nekome nama bliskom desi diskriminacija na osnovu pola. Bilo da je to u školi, na poslu, u prodavnici, u pošti – mjesto nije ni važno. Ono što je važno je da je taj osjećaj dobro poznat gotovo svakoj ženskoj osobi.

Čini se kao da je tema rodne ravnopravnosti zastupljenija nego ikada i činjenica je da postoje neki pomaci u ovoj oblasti, ali naravno – postoji još mnogo prostora za unapređenje.

Kako svako, baš svako ko to želi, može da doprinese rodnoj ravnopravnosti?

Informiši i edukuj (se)

Razlog zašto je povratna zamjenica sebe ili se, kako smo knjiški učili, u zagradi jeste taj što sami sebe možemo da informišemo i edukujemo o temi rodne ravnopravnosti, ali istovremeno i druge. Niko ne kaže da ćemo razgovorom i (dobrom) argumentacijom ubijediti nekoga da promijeni mišljenje, ali je dovoljan uspjeh da ga makar podstaknemo i da samo preispita svoja uvjerenja koja ima. To može da bude dobar start.

Zadrži otvoren um

Svi mi imamo predrasude. Nekih smo svjesni, nekih nijesmo. Njihova suština je da nam olakšaju razumijevanje jednog jako kompleksnog pojma a to je – svijeta oko nas. Ali, da ne bi naše misli upravljale nama, nego obrnuto, bitno je ponekad zastati i zapitati se koji je drugačiji ugao gledanja na ovo?

Ne osuđuj

Istina je da smo odgajani u društvu koje ima notu da komšiji crkne krava u sebi, ali to ne znači da takvi stavovi treba da ovladaju nama i našim svakodnevnim viđenjem stvari i svijeta oko nas. Na prvu loptu, najlakše je osuditi nekoga, najviše zbog toga jer – nijesi bio/la u njihovoj koži. Suštinski, niko od nas ne zna šta je to kroz šta druga osoba prolazi, a najmanje što za nju možemo da uradimo je da je ne osuđujemo. Ko god to bio.

Stani u odbranu kada vidiš da je to potrebno

Na muci se poznaju junaci – kaže stara narodna. Ova rečenica ne može biti tačnija, jer je često lakše biti jak na riječima, nego pokazati djelima svoje stavove. Strah u kriznim situacijama često umije da parališe, ali ako je volja da pomogneš drugom veća od straha, nema sumnje ko će da pobijedi u toj bici.

Ovo su samo neki od načina kako svako, ali bukvalno svako, može da se priključi i doprinese borbi za rodnu ravnopravnost, a da toga možda čak i ne bude svjestan! Kada ih postanemo svjesni i počnemo da primenjujemo – istovremeno ćemo shvatiti i da malim koracima može svašta da se postigne.

Šta rodna ravnopravnost jeste?

- Pojam koji označava jednaka prava, obaveze i mogućnosti za žene i muškarce.
- Omogućava svim pojedincima, bez obzira na rod, jednake mogućnosti i prava u različitim sferama društva.
- Jednaka raspodela moći i resursa između žena i muškaraca.
-
- Obraćanje pažnje na norme i ideale koji utiču na uslove života žena i muškaraca.
- Pitanje koje se tiče pravde i demokratije, ali je takođe stvar ekonomije i održivog razvoja.

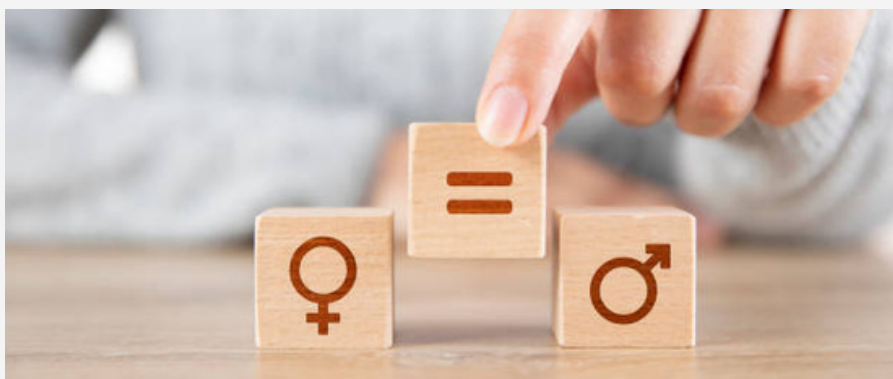

RODNA RAVNOPRAVNOST NIJE

pokušaj da žene više
budu kao muškarci ili
da muškarci više budu
kao žene!

Rodna ravnopravnost je dio ljudskih prava

Ravnopravnost ima pozitivan uticaj na rast i ekonomski razvoj

Rodna ravnopravnost je od ključnog značaja za ostvarivanje ciljeva održivog razvoja

Rodna pitanja utiču na naše obrazovanje

NEKI OD PROBLEMA KOJE RODNA NERAVNOPRAVNOST MOŽE DONIJETI MUŠKARCIMA:

- Norme muškosti mogu uticati na pristup muškaraca zdravstvenoj zaštiti ili imati za posledicu povećanje izloženosti alkoholu, drogama i kriminalu.
- Muškarci se takođe izlažu višem nivou rizika što dovodi do većeg broja nesrećnih slučajeva u saobraćaju.
- Muškarci su generalno manje naviknuti da promišljaju i razgovaraju o svojim emocijama, što dovodi do većeg nivoa usamljenosti, depresije i samoubistava.
- Nakon razvoda, djeca se na Balkanu obično dodeljuju majkama prije nego očevima. Ova činjenica je prvenstveno povezana sa stereotipima u pogledu rodni uloga u roditeljstvu.
- Činjenica da muškarci češće nego žene kreiraju identitet kroz svoje profesije otežava život onima kojima je prioritet da provode vrijeme sa svojom djecom.
- Na dosta načina, muškost je povezana sa nasiljem. Jedna od posledica toga je da muškarci često treba da budu spremni na to da će ih žene koje susreću smatrati potencijalnim nasilnicima.

RODNA RAVNOPRAVNOST NEKADA I SADA

Prije pedeset godina žene su u prosjeku imale pedeset posto manje zakonskih prava od muškaraca. U mnogim državama nije im bilo dozvoljeno da rade industrijske poslove i nije bilo zakona koji ih štiti od rodno zasnovane diskriminacije na poslu. Plaćeno odsustvo za majke bilo je nuđeno samo u nekolicini zemalja a legislativa koja se odnosi na porodično nasilje praktično nije postojala.

Tokom posljednjih nekoliko decenija mnoge države sprovele su reforme u pravcu veće rodne ravnopravnosti, ali uprkos napretku, žene se i dalje suočavaju sa propisima koji ograničavaju njihove ekonomske mogućnosti.

Indeks: Žene, posao i zakon koji je izdala Svjetska banka rangira države na osnovu njihovih zakona i propisa koje utiču na ekonomske mogućnosti žena.

Indeks se sastoji od osam indikatora (kao što su mobilnost, plata i penzija), koji se grade oko životnog ciklusa zaposlene žene. Što je veći broj (indeks), više je rodne ravnopravnosti propisane zakonom.

Godine 1970. globalni indeks bio je 46,3 boda od mogućih 100 – što je značilo da su žene, u prosjeku, imale manje od pola zakonskih prava muškaraca. Najveće nejednakosti zabilježene su u oblastima roditeljstva, radnih mjesta i plate.

Tokom narednih decenija, indeks se postepeno povećavao i konačno dostigao 76,1 bod u 2020. Prema posljednjem izvještaju, roditeljstvo i plata još uvijek su oblasti gdje su zabilježene najveće razlike, a Svjetska banka smatra da u samo 10 država na svijetu je postignuta rodna ravnopravnost na zavidnom nivou.

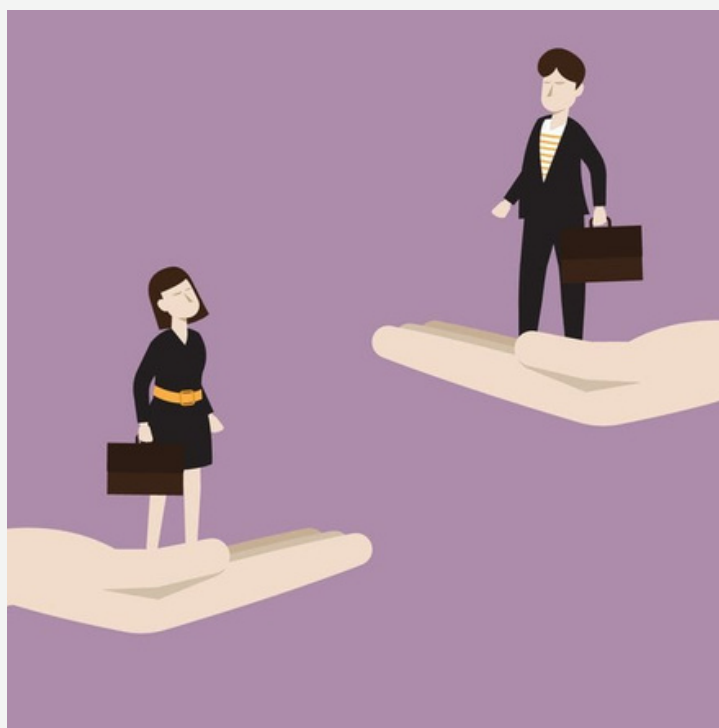
Uloga NVO Crnogorske Iskre u postizanju rodne ravnopravnosti

NVO Crnogorska Iskra, sa svojom misijom pružanja podrške korisnicima u sjevernim opštinama Crne Gore, može doprinijeti postizanju rodne ravnopravnosti na nekoliko načina.

Organizovanjem obuka, konferencija i tribina o temama kao što su rodna ravnopravnost, zaštita žena i djece od porodičnog nasilja, i podrška porodicama u krizi, naša organizacija teži podići svijest i senzibilisati javnost o ovim pitanjima.

Takođe, pružanjem besplatne psihološke, savjetodavne i pravne pomoći korisnicima, posebno ženama i djeci koji su žrtve nasilja ili koji su u kriznim situacijama, NVO Crnogorska Iskra može direktno doprinijeti poboljšanju njihovog statusa i zaštiti njihovih prava.

Osim toga, obuka profesionalaca u sistemu socijalne zaštite i javne uprave o pravima žena i djece, kao i o prepoznavanju i adekvatnom reagovanju na situacije nasilja, takođe može unaprijediti pristup i podršku ovim ranjivim grupama u društvu.

Promjene počinju od nas samih!

Kroz ovu brošuru istražili smo ključne aspekte rodne ravnopravnosti i istakli važnost njenog ostvarivanja za naše društvo.

NVO Crnogorska Iskra ponosno pruža širok spektar usluga koje podržavaju rodnu ravnopravnost i unapređuju inkluziju. Naša vrata su otvorena za sve građane koji žele da se uključe i doprinesu stvaranju pravednijeg društva. Svako od nas ima ulogu u promovisanju rodne ravnopravnosti, jer promjene počinju od nas samih.

Radujemo se zajedničkoj saradnji u izgradnji inkluzivnijeg i pravednijeg društva za sve nas

KONTAKT INFORMACIJE

Adresa:

Ulica Park IV, br. 1, Berane

Radno vrijeme: od 9 do 16 časova

Broj tel: 068-415-343

E-mail: nvocrnogorskaiskra@gmail.com

FB stranica: NVO Crnogorska Iskra Berane

Instagram profil: [iskra.nvo](https://www.instagram.com/iskra.nvo)

YT profil: NVO Iskra

X profil: [iskra_nvo](https://twitter.com/iskra_nvo)

Web adresa: www.iskra.org.me

Autorke brošure: Ana Golubović Popović, Renata Nurković

Štampa: STR Progres

Tiraž: 500

Brošura dostupna na sajtu:

<https://iskra.org.me/index.php/biblioteka/brosure>

